

« zurück blättern vor »

SZLAG subst. m., ab 1472; auch *szlak*, *slag*, *ślak*; ‘Schlaganfall, Lähmung; plötzlicher Tod; auch übertr.’ – ‘apopleksja, paraliż; nagła śmierć; też przen.’: 1472 Rost nr 705, STP *Slag apoplexia*. o 1534 FalZioł V 51v, SPXVI *Szlak: to iest powietrza zabicie*. o (1542) 1556 Spicz. 101, L *Lawendowa wódka zachowuie od szlaku, t.i. od zabicia powietrza*. o 1579 Calag 420a, SPXVI *Schlag. Ślák. Zawięznięnie powietrzym. Paralysis. Apoplexia*. o †1611 SyrZiel, SW *Paraliżem a. ślakiem naruszony*. o 1690 Woyna Comp 154, PUZ *Szlák*. o vor 1764 TR *szlak (paraliż) go rufył*. o †1896 Rog., SW *Bodaj tę Kaşkę Ś[lak] trafił!* o 1908 Trub.nr 10 s.6, WIECZ *A gdy nadejdzie ziemski szlag, stanę u niebios tronu*. o 1912 Trub.nr 3 s.2, WIECZ *Teściową trafił szlak*. o (1939) 1947 Pięt.Białow. 39, DOR *Mnie sukinsyny Austriacy wystali na front. Niech ich tam szlag trafi – poszedłem, cóż było robić, poszedłem!* o 1950 Kowalew.M.Kamp. 113, DOR *Niech się coś gdzieś robi, a ty akurat tego nie dojrzysz, to i generator może szlag trafić, jak co do czego przyjdzie*. o 1954 Brand.K.Obyw. 55, DOR *Myslałem, że go szlag trafi, taki się zrobił czerwony, nie?* o 1966 Chciuk 108 *Panie [...] nie noszą nakrycia głowy (chyba że nowy kapelusz, aby sąsiadki szlag trafił)*. – STP, SPXVI, MAČZ, CN, TR, L, SWIL (prze.), SW, DOR. o **Var:** *szlag* subst. m., 1897 Śpiewy Wes. 6, WIECZ – STP, SW (gw.), DOR; *szlak* subst. m., 1534 FalZioł V 51v, SPXVI o [LBel.] 1912 Trub.nr 3 s.2, WIECZ – SPXVI, CN, TR, L, SWIL (prze.), SW; *slag* subst. m., 1472 Rost nr 705, STP o [LBel.] †1896 Rog., SW – STP, SW (gw.); *ślak* subst. m., 1579 Calag 420a, SPXVI o [LBel.] †1611 SyrZiel, SW – SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW. o **Etym:** **1)** mhd. *slac*, *slag* subst. m., ‘Schlagfluss, Apoplexis’, LEX. **2)** nhd. *Schlag* subst. m., ‘Lähmung, Apoplexie; plötzlicher Tod’, GRI. o **Hom:** †*anszlag*, †*szlak*. ❖ Das Syntagma *szlag* (Subjekt) + *trafić* + Objekt (zum deutschen Syntagma *ein Schlag trifft* + Personenbezeichnung) fehlt noch bei LINDE (†*trafiac*) und SW. Unser frühester Beleg (†1878 oben) macht einen nichtliterarischen Eindruck; auch WIECZORKIEWICZ hält das Syntagma offensichtlich für nicht-literarisch.

« zurück blättern vor »